

คณะกรรมการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

โชคสุข กรกิตติชัย
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

กรรมการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการ ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณา
กระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือตามที่สภามอบหมาย

ประเภทของคณะกรรมการ

ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. 2557 กำหนดให้มีคณะกรรมการสามัญหรือ
คณะกรรมการวิสามัญก็ได้ โดยคณะกรรมการสามัญประกอบด้วยบุคคลซึ่งสภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็น
สมาชิกของสภาเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการวิสามัญ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. คณะกรรมการวิสามัญประจำสภา คือ กรรมการที่สภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสภา
หรือมิได้เป็นสมาชิกด้วยก็ได้ ซึ่งแต่ละคณะประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 13 คน แต่ไม่เกิน 27 คน
และบุคคลผู้มิได้เป็นสมาชิกไม่เกินจำนวน 1 ใน 4 ของกรรมการที่เป็นสมาชิกของแต่ละคณะ
ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นผู้เสนอจากรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิก
โดยคณะกรรมการวิสามัญประจำสภามีจำนวน 18 คณะ ดังนี้

- (1) คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง
- (2) คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน
- (3) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (4) คณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น
- (5) คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (6) คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
- (7) คณะกรรมการปฏิรูปการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ
- (8) คณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน
- (9) คณะกรรมการปฏิรูประบบสาธารณสุข
- (10) คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (11) คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (12) คณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
- (13) คณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน
- (14) คณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (15) คณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา
- (16) คณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา

(17) คณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

(18) คณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค

ในกรณีที่มีความจำเป็น สภาจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวน คณะกรรมการลงเมื่อใดก็ได้ และสมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกิน 2 คณะ เว้นแต่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการวิสามัญประจำสภา ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาได้หนึ่งคณะ สำหรับสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา จะดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาอื่นอีกไม่ได้ ทั้งนี้ผู้ซึ่งเป็นกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญอาจดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกิน 1 คณะ แต่จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในคณะกรรมการคณะนั้นไม่ได้

คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาจะดำเนินการศึกษาและเสนอแนะ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปในเรื่องใด ๆ แล้วรายงานให้สภาทราบ และให้รายงานความคืบหน้าให้ทราบทุก 1 เดือน

2. คณะกรรมการวิสามัญ ตั้งโดยให้ที่ประชุมสภาเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยสมาชิกแต่ละคนเสนอชื่อได้ครั้งละ 1 ชื่อหรือหลายชื่อก็ได้ และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 5 คน ส่วนการออกเสียงลงคะแนนเลือกกรรมการนั้น ให้สมาชิกออกเสียงลงคะแนนโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเท่ากับจำนวนกรรมการที่จะเลือก โดยให้ประธานและเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจนับคะแนน และให้ประธานแจ้งผลการตรวจนับคะแนนและประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการในการประชุมครั้งนั้น หรือครั้งต่อไป และให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการดำรงตำแหน่งนับแต่วันที่สภาลงมติเลือก

ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. 2557 ข้อ 83 ได้กำหนดให้สภาตั้ง คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกิน 29 คน ประกอบด้วย ประธานสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งประธานสภามอบหมายเป็นรองประธาน กรรมการ ผู้แทนคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา 18 คณะ คณะละ 1 คน และเลขาธิการเป็น กรรมการ และให้ที่ประชุมสภาเลือกสมาชิกสภาจากตัวแทนในแต่ละด้านอีกไม่เกิน 8 คน โดยมีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อาทิ

- (1) พิจารณาเรื่องอื่นใดตามที่สภามอบหมายหรือตามที่ประธานสภามอบหมาย
- (2) ตรวจรายงานการประชุมและพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ
- (3) ตรวจสอบการไม่แสดงตนของสมาชิกตามมาตรา 29 ประกอบมาตรา 9 (5) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557
- (4) กระทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใดๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอื่นของสภา
- (5) ประสานงานระหว่างสภากับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ศาล องค์การตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกิจการของคณะกรรมการ

(6) ประสานงานกับคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาทุกคณะและสมาชิกเกี่ยวกับการพิจารณารายชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดๆ ที่จะเสนอให้ที่ประชุมสภาเลือกเป็นกรรมการวิสามัญหรือกรรมการวิสามัญตามข้อ 85 ข้อ 102 และข้อ 131 แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และเป็นธรรม

(7) การประสานงานระหว่างคณะกรรมการซึ่งจะเรียกบุคคลมาชี้แจงตามข้อ 89 และข้อ 90 เพื่อลดภาระของผู้มาชี้แจง

(8) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานสภา และการดำเนินกิจการในด้านต่าง ๆ ของสภา

(9) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

(10) ให้มีการจัดตั้งศูนย์รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปและการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อรวบรวมข้อมูลส่งคณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ทั้งนี้ ตามข้อบังคับฯ ข้อ 84 กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ดังนี้

- (1) คณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ
- (2) คณะกรรมการวิสามัญจัดทำวิสัยทัศน์และออกแบบอนาคตประเทศไทย
- (3) คณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยให้พิจารณาจัดตั้งคณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประจำจังหวัดตามความเหมาะสม
- (4) คณะกรรมการวิสามัญประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูป
- (5) คณะกรรมการวิสามัญจัดทำจดหมายเหตุและเจตนารมณ์ในการปฏิรูปของสภา

การตั้งกรรมการวิสามัญประจำสภาของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ในการตั้งกรรมการวิสามัญประจำสภาฯ นั้น ให้ที่ประชุมสภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง และให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความจำนงโดยยื่นต่อคณะกรรมการวิสามัญตามแบบที่คณะกรรมการวิสามัญกำหนด เพื่อที่จะดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกิน 4 คณะ โดยเรียงตามลำดับความต้องการ ในกรณีที่คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดมีสมาชิกยื่นแสดงความจำนงจะดำรงตำแหน่งไว้น้อยกว่าหรือเกินกว่าจำนวนที่จะมีได้ในคณะกรรมการคณะนั้น ให้ใช้วิธีเกลี่ยโดยหารือกับสมาชิกที่เกี่ยวข้องหรือใช้วิธีจับสลาก ทั้งนี้ การบรรจุสมาชิกในคณะกรรมการวิสามัญประจำสภานั้น ให้มีความสำคัญเป็นลำดับแรกแก่สมาชิกที่ได้รับการสรรหาในด้านนั้น ๆ ในการเลือกคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา ให้ที่ประชุมสภาพิจารณาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการวิสามัญ โดยที่คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดที่มีจำนวนกรรมการไม่น้อยกว่า 13 คน ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที

องค์ประกอบของคณะกรรมการของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

คณะกรรมการของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ รองประธานคณะกรรมการ เลขานุการคณะกรรมการ โฆษกคณะกรรมการ โดยมาจากผู้เป็นสมาชิกและตำแหน่งอื่น

ตามความจำเป็นจากกรณีการในขณะนั้น ๆ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีผู้ช่วยเหลือขบวนการคนหนึ่งประจำ คณะกรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรตามรายชื่อที่เลขาธิการเสนอ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. พิจารณา ปรึกษา ปรึกษา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือตามที่สภามอบหมาย ทั้งนี้ ในการปรึกษา ปรึกษา ของคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ และอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกัน และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ จัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม หากคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา คณะใดเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับ ให้คณะกรรมการคณะนั้นจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อเสนอต่อสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

2. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปในแต่ละด้านให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

3. ตั้งคณะอนุกรรมการคณะละไม่เกิน 15 คน ซึ่งเลือกจากรายชื่อที่กรรมการเสนอ นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้เตรียมรายงานพร้อมข้อมูลสนับสนุน เสนอให้คณะกรรมการ ได้พิจารณาตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

4. เรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการ ที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาหรือศึกษาอยู่ โดยให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

องค์ประชุมของคณะกรรมการ

การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมคณะกรรมการที่จะมีการลงมติ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในหมวด 3 การประชุมและหมวดอื่นที่เกี่ยวข้องของข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. 2557 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

1. สภาสิ้นสุดลง

2. ตาย
3. ลาออก
4. มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม
5. สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
6. สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 29 ประกอบมาตรา 9 (5) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

เมื่อตำแหน่งกรรมการในคณะใดว่างลง ประธานคณะกรรมการจะต้องทำหนังสือแจ้งต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อให้สภาตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง สำหรับคณะกรรมการวิสามัญ หากตำแหน่งกรรมการในคณะใดว่างลง ประธานกรรมการวิสามัญจะทำหนังสือแจ้งต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือไม่ก็ได้

บรรณานุกรม

“ข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. 2557”. (4 พฤศจิกายน 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131
ตอนพิเศษ 221 ง, น. 13-19.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557”. (22 กรกฎาคม 2557).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 131 ตอนที่ 55 ก, น. 3 – 4.

คณะกรรมการธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สืบค้น 11 มีนาคม 2558 จาก

http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/more_news.php?cid=3341